

Nr 215.

Av herr **Kempe m. fl.**, om rätt i vissa fall för kommunal myndighet på ort, där hyresregleringslagen är tillämplig, att pröva ingångna hyresavtal.

Förhållandena på bostadsmarknaden inom flertalet av landets tätorter präglas sedan flera år tillbaka av sådan brist på bostäder, att situationen — särskilt i de större städerna — måste betecknas såsom skriande bostadsnöd. Oavsett behovet har produktionen av nya bostäder alltsedan början av 1940-talet på grund av rådande brist på arbetskraft och material måst hållas inom en av statsmakterna medgiven starkt begränsad byggnadskvot, som varit alltför otillräcklig för att tillgodose den efterfrågan, som föranledes av ständigt stegrad inflyttning samt ökad äktenskapsbildning och nativitet. Än mindre har nyproduktionen möjliggjort erforderlig sanering av det sämsta bostadsbeståndet. I stället ha på många orter tidigare utdömda bostadsutrymmen måst nödtorftigt iståndsättas för att tagas i anspråk för provisoriskt bostadsändamål. För samma ändamål har vidare på flera håll uppförts bebyggelse av provisorisk karaktär. Det oaktat ha därmed endast de i bostadshänseende allra sämst ställda kunnat beredas tak över huvudet.

På grund av att först under senare år kommunernas skyldighet att sörja för medborgarnas bostadsbehov blivit en mera allmänt vedertagen uppfattning sakna kommunerna möjlighet att utöva något som helst inflytande över användningen av övervägande delen av det redan befintliga bostadsbeståndet. Endast på ett fåtal orter — framför allt i de större städerna — ha kommunerna förmått skaffa sig ett mera avgörande inflytande över det fastighetsbestånd, som tillkommer genom nyproduktion. Den omständigheten, att bostadsbeståndet således till övervägande del äges och kontrolleras av enskilda, har ytterligare komplicerat och försvårat nuvarande förhållanden på bostadsmarknaden. Rådande bostads-situation har nämligen skapat en frihet för fastighetsägarna i fråga om urvalet av hyresgäster, som icke förefunnits under tider med normal tillgång på bostäder. I regel torde bostadssökande, som leva under goda ekonomiska betingelser och som kunna antagas vålla minsta förslitning av lägenheterna, givas företräde. Obestriddligen spela också personliga relationer och önskemål ofta en betydande roll. I icke obetydlig omfattning träffas även uppgörelser, som äro oförenliga med gällande lag.

Dessa förhållanden ha uppenbarligen lett till att bostadssökande med barn och mindre besuttna medborgare, varibland de äldre oftast äro att finna, slagits ut i konkurrensen om tillgängliga bostäder.

För att råda bot mot dessa missförhållanden och för åstadkommande av en med hänsyn till behovet och ur samhällelig synpunkt önskvärd och riktig fördelning av lägenhetsbeståndet synes nödvändigt att tillgripa särskilda lagstiftningsåtgärder, varigenom kommunerna tillförsäkras erforderliga befogenheter i fråga om uthyrningen av ledigblivet bostadsbestånd. Lämpligen synes den avsedda lagstiftningen böra givas sådan utformning, att hyresavtal, som efter lagens ikraftträdande ingås beträffande lägenheter, belägna inom städer och andra tätbefolkade orter där hyresregleringslagen äger tillämpning, för att bli gällande skola prövas av kommunal myndighet. Därmed skulle vinnas icke blott att ledigblivet bostadsbestånd blir fördelat efter behov och angelägenhetsgrad, utan även att kommunerna få möjlighet utöva erforderlig kontroll över inflyttningen. Erfarenheten har nämligen visat, att inflyttningen till särskilt de större städerna till betydande del motiverats av helt andra intressen än näringslivets arbetskraftsbehov. Icke minst gäller detta i fråga om utländska medborgare, som vistas här i landet och som utan att bärande arbetsmarknadspolitiska och andra skäl kunna förebringas söka sig till de större städerna.

Det må framhållas, att lagstiftning av liknande art sedan flera år tillbaka funnits i Danmark och med gott resultat tillämpats i Köpenhamn. Vidare må erinras om att Stockholms stadskollegium i skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 maj 1947 anhållit om förutsättningslös utredning angående tillskapande av lagstiftning av här avsedd art.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande av förslag till lagstiftning, avseende rätt för kommunal myndighet i orter, där hyresregleringslagen är tillämplig, att pröva hyresavtal, som efter lagstiftningens ikraftträdande ingås beträffande där befintliga bostadslägenheter.

Stockholm i januari 1948.

Gösta Kempe.

Fritjof Lager.

Gunnar Adolfsson.

Gunnar Dahlgren.
